

Nr 293.

Av herr **Osterman m. fl.**, i anledning av Kungl. Maj:ts framställning om bidrag för anskaffande av bostäder åt provinsialläkare å landsbygden.

I statsverkspropositionen, femte huvudtiteln, har Kungl. Maj:t under anslagspunkten 126 föreslagit riksdagen att till Förste provinsialläkare och provinsialläkare med flera: Bidrag för anskaffande av bostäder åt provinsialläkare å landsbygden för budgetåret 1947/48 anvisa ett reservationsanslag av 400 000 kronor. Detta förslag synes ur hälso- och sjukvårdens synpunkt vara att hälsa med stor tillfredsställelse.

Tyvärre synes föredragande statsrådets förslag beträffande en detalj vara utformat på ett sätt, som kan komma att äventyra syftet med anslagsanvisningen. Det gäller storleken av provinsialläkarens familjebostad. Härutinnan gäller enligt kungörelsen den 2 december 1921 (nr 687) angående statsbidrag för anskaffande av bostäder åt provinsialläkare å landsbygden såsom villkor för att statsbidrag skall utgå, att provinsialläkarbostaden ej må omfatta mer än högst sex rum och kök, avsedda för läkaren och hans familj. Föredragande statsrådets förslag innefattar i vissa andra avseenden en uppmjukning av de mera än tjugo år gamla bestämmelserna, men på denna punkt föreslås ej ändring.

Den nuvarande regeln om högst sex rum och kök har endast av civila byggnadsutredningen ansetts medgiva onödigt stora familjebostäder. Där emot har av medicinalstyrelsen, vederbörande huvudmän och svenska provinsialläkarföreningen framhållits, att den nu gällande regeln i många fall kommer att framstå som alltför snäv.

Man har framhållit, att här endast är fråga om provinsialläkarbostäder på landsbygden och att det är allmänt känt, att antalet rum per familj på landsbygden ofta är större än i städerna. Detta förhållande har en rationell bakgrund, i det att landsbygdsbefolkningen i högre grad är hänvisad till hemmet än stadsbefolkningen, då det gäller att få rekreation och vila. Det har även ansetts, att provinsialläkare för att kunna följa vetenskapens utveckling och medhinna sitt ofta omfattande expeditjonsarbete äro i behov av ett arbetsrum utanför mottagningslokalen, alltså i familjebostaden. Man har vidare erinrat om provinsialläkares skyldighet att upplåta bostadsrum åt sjuk- eller semestervikarie. Ytterligare har framhållits, att den nuvarande bostadsbristen mångenstädes tvingar provinsialläkarna att av familjebostaden avstå ett rum åt sköterskebiträde, om han skall ha möj-

lighet att erhålla sådant. Slutligen har man ansett, att det reella underlaget för 1921 års bestämmelser numera förskjutits: den för svenska folket i allmänhet då rådande låga giftermålsfrekvensen och nativiteten gällde även för provinsialläkarna; den nu inträdda stegringen i dessa avseenden gäller även för provinsialläkarna, vilka av denna anledning ha behov av större familjebostäder än 1921.

På grund av dessa förhållanden torde flertalet under senare tid uppförda provinsialläkarbostäder omfatta minst sju rum och kök, nämligen matsal, vardagsrum, sängkammare, hembiträdesrum, två rum för barnen, ett för gossarna och ett för flickorna (det ena används ej sällan av läkaren som arbetsrum), samt ett gästrum, tillika rum för vikarie. Sängkammaren har ej sällan måst delas, emedan provinsialläkarens hustru ej orkat med det nattvak, som följer av patienternas telefonförfrågningar på natten. Stundom har utöver nyss angivna sju rum inretts ett rum, avsett för sköterskebiträde. Kungl. Maj:t lär också i mer än ett fall ha beviljat statsbidrag för anskaffande av provinsialläkarbostäder med nyss angiven storlek, trots att detta kanske inte varit helt förenligt med en strängt byråkratisk tolkning av föreskrifterna.

Enligt vad det sagts oss ha vådorna av den nuvarande maximeringen av familjebostadens storlek just i dagarna framträtt i ett ännu ej slutbehandlat ärende. Det gäller ett sydsvenskt samhälle, som låtit uppgöra ritningar till en provinsialläkarbostad med sju rum och kök. Sedan samhället ingivit ansökan om byggnadstillstånd lär från Kungl. Maj:ts kansli under hand ha lämnats det beskedet, att byggnadstillstånd icke kunde beviljas med mindre ritningarna omarbetades, så att familjebostaden endast komme att omfatta sex rum och kök. Till följd av detta besked har samhället kommit i en prekär situation: omarbetas ej ritningarna på önskat sätt, erhålles ej byggnadstillstånd; omarbetas de, erhålles sannolikt ingen provinsialläkare. Med nuvarande läkarbrist är det nämligen ett problem att skaffa läkare till landsbygden; dugliga läkare ha i regel ingen svårighet att erhålla god försörjning i städerna, och till landsbygden vilja de ej, om icke en bostad, som fyller skäligen anspråk, kan tillhandahållas.

Under återopande av det anförda få vi hemställa,

att riksdagen måtte i samband med behandlingen av ifrågavarande anslagspunkt uttala, att riksdagen för sin del finner önskvärt, att statsbidrag må kunna utgå, även där familjebostaden omfattar sju eller åtta rum och kök.

Stockholm den 23 januari 1947.

Einar Osterman.

Thorvald Ekdahl.

Bertil von Friesen.